

Trag Biljke NEDELJNIK #064 - ŠTA SVE SEJEMO U JANUARU? (sve klimatske zone)

Datum: 5. Januar

NAPOMENA pre čitanja:

Pošto je Nedeljnik dugačak, da biste videli celi tekst kliknite na opciju "**Prikaži celi Nedeljnik**" koja se nalazi iznad ovog naslova i otvoriće vam celi Nedeljnik. Istu opciju imate i na kraju teksta.

Kratak sadržaj:

Nadin kutak

Šta sve sejemo u januaru za sve klimatske zone?

Podloge za kalemljenje, metoda i idealno vreme za određene vrste voća

Kalemljenje limuna

Koje se voće može uzgojiti iz koštice?

Obaveštenje o novim ponudama

Moj stav prema svetu se promenio onog momenta kad sam spoznala istinu o emotivnosti biljaka.

Biljke se koriste "jezikom" kojim komuniciraju sa bićima oko sebe i međusobno. Taj jezik je zapravo muzika. Biljke nam sviraju. One se u komunikaciji s nama ponašaju kao deca, potrebno im je malo vremena da nas upoznaju i tek kada osete našu energiju one počinju da emituju prve tonove. Njih zaista možete čuti ukoliko imate tehniku predviđenu za ovaj poduhvat.

Biljke mnogo brže nauče melodiju svojih uzgajivača ukoliko su pored njih starije biljke. Uglavnom se misli na divlje i samonikle biljke koje vrlo brzo nauče nove biljke kako da stvaraju melodiju koju možemo čuti. Tada nastaje predivan muzički dijalog između biljke i čoveka. Divan Oleandro je radio istraživanja na ovu temu i hvala mu.

Ja verujem da se svet menja u spoznajnom smislu i da čovek svakoga dana postaje svesniji nedostataka svog egocentrizma. Biljke su mnogo starije od čoveka i onda kada nam otvore osetilne i intuitivne kanale od njih možemo puno da učimo o opstajanju, pronalaženju rešenja za svoje probleme i mnogo bolje spoznati sebe.

Verujem da je svako drvo odličan učitelj čoveku.

S obzirom da su ukorenjene i imobilne, one su morale da steknu čitav jedan sofisticirani sistem opstajanja. Vidite, biljke ne mogu da migriraju u potrazi za hranom, da pobegnu od opasnosti, da se sklone usled vremenskih nepogoda... biljke na svom mestu razvijaju čitav sistem promena u sebi da bi se prilagodile spoljašnjim uslovima.

Zamislite, razmislite i zadivite se.

Biljke vide, reaguju na svetlost jednako kao ljudi i životinje. Otkrivena je grupa gena zadužena za ovu akomodacionu sposobnost i neverovatno - isti su geni otkriveni u biljkama, životinjama i ljudima. Potpuno isti!

One pamte i u ovom slučaju govorimo o kratkoročnom, imunološkom i transgeneracijskom pamćenju. Biljka generacijama prenosi preko semena sve podatke o prethodnim sezonama koje novim generacijama pomažu da opstanu. Zato često uzimam poslednje plodove kao semenske. Pamte celu sezonu.

Osim što komuniciraju muzikom, to rade i feromonima kao i korenjem. Da li znate da će biljka koju su napale lisne vaši odmah da pošalje poruku ostalim biljkama da su u opasnosti? To su feromoni i fitoncidi. Na taj način će se one biohemijski pripremiti na odbranu.

Ja znam da biljke osećaju energiju i da se kod loše energije njihovi intuitivni kanali potpuno zatvaraju. Tada biljke čute.

Zato je vrlo važno da negativni ljudi ne hodaju vašom baštom. Strahovi, brige, agresija... zbog toga su biljke tužne.

Biljke nemaju neurone, ali čovek nema cvet. To biljke ne sprečava da skladište informacije jer različiti delovi biljke međusobno razmenjuju informacije na ćelijskom i ekološkom nivou. Na neki način, cela biljka predstavlja analogiju ljudskom mozgu. Šemovic se bavio ovim istraživanjima i ulepšao meni život. Poezija!

U novu sezonu uđite sa celovitim spoznajama o biljnom svetu. Od toga zavisi i vaša sreća.

Dobro došli u još jedan Nedeljnik!

"Stojeći u jednoj američkoj pustinji, iznenada sam shvatio da kiša ne pada s neba, ona izvire iz zemlje. Pustinje ne nastaju zato što nema kiše, nego obratno: kiše prestaju da padaju jer je nestala vegetacija. Treba ponovo zasaditi šume kakve su na tom tlu nekada rastle." - Masanobu Fukuoka.

Ne samo šume, zasaditi svaku površinu, njive, bašte, balkone... Seme seje priroda, mi samo učestvujemo.

Da li je potrebno da imate veliku baštu da biste postali baštovan koji uzgaja sopstvenu hranu? Ne!

Dovoljno je da imate nekoliko saksija pa da napravite sebi malu hortikulturalnu terapiju.

Uzgoj biljaka je duhovni put. Rast vašeg bića. Menja vas, pripitomljava i vaš sluh, za drugog oko vas, čini istančanim.

Ja vam ove sezone želim pravu hortikulturalnu baštu, a to može da bude samo bio bašta koja je ustrojena u skladu s prirodom i sa svim biološkim metodama koje vraćaju život tlu.

Bio bašta je lekovita jer:

- *** smanjuje nivo stresa, otklanja negativne misli.
- *** jača imunitet jer provodite puno vremena u prirodi.
- *** aktivnosti u ambijentu oplemenjenom biljkama snižavaju krvni pritisak.
- *** ubrzava oporavak nakon operacija.
- *** pomaže u problemima zavisnosti.
- *** pomaže obolelima od Hiv-a, višestruko dejstvo.
- *** pomaže kod onkoloških oboljenja.
- *** psihičkih poremećaja i demencije.
- *** bio bašta je idealna terapija za autistične osobe (otvoreno iskazuju radost, smanjuje se agresivnost, bolja koncentracija).

NEDAVNA STUDIJA JE POKAZALA DA, UKOLIKO SE POSVETITE NEZI BILJAKA, BAR TRI PUTA NEDELJNO, RIZIK OD KARCINOMA DOJKE SE SMANJUJE DO 17%.

Briga za biljke razvija osećaj odgovornosti!

Svest o tome da se staramo o živom stvoru utiče na naše samopouzdanje!

Rad u prirodi pospešuje lučenje serotonina i dopamina - hormona sreće!

Biljke nas fokusiraju na Sadašnji Trenutak u kome smo uvek bezbedni. Sve ostalo je iluzija! Baštovanstvo nas uključuje u prirodni ciklus života!

Baštovanstvo razvija našu kreativnost!

Usudi se!

Počinja nam nova sezona i nek bude blagodarna! Put koji je bez prepreka ne vodi nikuda pa tako i sezona. Rast vam želim, onaj koji će vas dovesti do sebe!

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Katarina Kremenović

Tik tok: Jovan Banović

FB stranica: Jovan Banović, Goran Pivašević

Administratori platforme: Nada Radinić, Marko Petković, Gordana Bojanić, Mia Božić, Jasmina Nenadić, Sabina Kovačić, Nina Martinović

Autor edukativnog programa, video materijala i tekstova sam ja Biljka.

Trag Biljke je jedna od retkih samoodrživih i međunarodnih platformi koja povezuje 30 zemalja, 694 gradova.

Prva baštenska onlajn zajednica kao trenutno jedina zona otpora u ovom delu planete koju niko ne može da (pot) kupi.

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

Evo nas u prvom ovogodišnjem kutku. Krenula je nova kalendarska godina i svatko od nas ima svoje planove, želje i očekivanja. Kažu - kako započneš godinu, ne znači da ćeš ju tako i završiti, ali ipak moraš započeti.

Prvi mjesec u godini je meni uvijek u znaku sjemenja. Sjeme i opet sjeme. To je mjesec kada pravim jedinu veliku inventuru, sve ostale tokom godine su samo male bilješke u teki i fotografije u mobitelu, tek toliko da se sjetim odakle mi je koje sjeme, jer sam se puno puta uvjerila u istinitost izreke da pametan piše, a onaj drugi pamti.

Moja baza podataka je na kompjuteru, kopirana i na internetu (google Drive) da mi bude dostupna bilo kad i bilo gdje, a pretraga je na taj način puno lakša i brža nego na papiru.

Najvažniji podaci koje bi svaka banka sjemenja trebala imati su:

- vrsta
- naziv sorte
- barem kraći opis (izgled, razmak od sjetve/sadnje do berbe, duljina vegetacije)
- količina sjemenja (ako nema smisla da brojim sjemenke, onda količinu označavam sa: --- ako ga više nema i treba nabaviti novo, XS ako ga ima vrlo malo i treba obnoviti količinu što prije, S ako ga ima malo, ali dovoljno za moje potrebe, M ako ga ima dovoljno za mene i druge u ovoj sezoni, a L, XL, XXL itd su oznake ako sjemenja ima u izobilju...)
- godina berbe: ona može biti i nepoznata ako sam sjeme dobila od nekoga, ali tada upišem kada sam ga dobila
- godina isteka roka (tj. kada treba ponovo umnožiti sjeme)
- postotak klijavosti i datum zadnje provjere
- ocjena (rodnost, okus i slično).

Kod mene ima još desetak drugih kolona, ali one su usko vezane uz moj način vrtlarjenja i moje afinitete prema sjemenju i biljkama. Svatko prema svojim potrebama vodi evidenciju i ona se tokom godina usavršava, dobiva nove kolone ili gubi one koje su se pokazale nepotrebne.

Kod ažuriranja podataka, tj. inventure, ispravljam i prepravljam brojčano stanje, unosim što sam novo dobila, umnožila i kupila, što želim ove sezone umnožiti da bih obnovila zalihe nekih omiljenih sorti i koje sjeme želim nabaviti. Pri tome pazim da ne

izađem iz okvira svojih mogućnosti jer ako se sluša samo srce, a ne i razum, lako se prijeđe u svojevrsnu ovisnost, megalomanstvo i favoriziranje. Želim se jednako veseliti svakoj biljci. Priroda je jednako veličanstvena u tratinčici i suncokretu, u vrapcu i paunu, u pijesku i dragulju. U jednostavnosti nam pokazuje smisao, a u raskošnim varijacijama prostire pred naše oči što je sve u stanju učiniti.

Nakon obavljene inventure konačno mogu krenuti sa nabavkom za ovu sezonu, a također i sa slanjem sjemenja mojim prijateljima vrtlarima. Tako sada uskoro krećem konačno sa slanjem pošiljki sjemenja svima kojima sam obećala, a još nisam stigla realizirati, pa svi vi koji strpljivo čekate, javiti ću vam se za konačan dogovor i napokon ćete i dočekati svoje paketiće.

Vrtlari su izuzetno tolerantni i strpljivi ljudi. U to sam se puno puta uvjerila. Nadam se da će nam svima ovaj mjesec proći baš onako kako smo ga isplanirali i donijeti nam mir, jasnoću i dobru polaznu točku za godinu pred nama. Nakon toga možemo svi lagano i neopterećeno u nove sjetve i nove izazove.

Nastavak Nadinog kutka slijedi na linku: [nadin-kutak-64](#)

Srdačan pozdrav i svako dobro!

ŠTA SEJEMO U JANUARU? (SVE KLIMATSKE ZONE)

U januaru puno posla imaju sve klimatske zone jer dok trepnemo eto nas u punom proleću.

Intenzivno smo u pripremi rasadnika i na našoj edukativnoj platformi radi se punom parom. Pregled rasadnika po Učionicama je uobičajna mentorska rutina, a protok pitanja je 5 pitanja u minuti na individualnom i kolektivnoim mentorskom programu.

To samo znači da smo svi zajedno napravili veliku promenu i da je sam program Motivacione bio bašte i te kako ušao među narod. Priroda nije rigidna, a čovek jeste pa je vreme da se to promeni.

Svedoci ste klimatskih promena. Bar mi baštovani možemo da ih pratimo jer vidimo promene na predatorima, buđenju biljaka, toku same sezone. Ako se odbaci rigidnost u poljoprivrednim programima čovek može da se prilagodi tim promenama.

Sezone jesu komplikovanije, ali pravim modelom programa i silnim turnusima imamo dobar bilans hrane. Nekako nadmudrimo sve te komplikovane situacije koje nam donose promene.

Današnja tema je veliko poglavlje koje ću podeliti na klimatske zone kako biste na jednom mestu imali pojašnjeno šta sejemo u januaru, a takođe upućeni na linkove gde možete da dobijete dodatne informacije. Neke informacije će se ponavljati, ali je u službi pomoći i onima koji nemaju vremena sve da uprate.

U Čitaonici su postavljeni kalendari za januar, a svi vi koji ste kupili Edukativni paket ili Projekat bašte imate svoj paket kalendara, otvorite svoje kalendare za januar da biste razumeli naredno štivo.

Sve tri klimatske zone seju rasadnike, pa idemo redom:

Januar je prilično raznolik kada su u pitanju klimatske zone jer se program ovde razdvaja.

Planine nam konačno izlaze iz zimskog sna i počinju sa pripremom presade. Jeste li primetili da krećemo mesec dana ranije? Pa da, to je korekcija u skladu sa klimatskim promenama. Jako je važno da se osluškuje statistika uspeha jedne sezone u odnosu na klimatske promene. Presada mora da bude potpuno zrela kada se ubacuje u baštu. To je jedini garant uspešne sezone na planinama.

Planine

... u januaru seju „decembarški rasadnik“. Sve na ovu temu već je snimljeno, od Lekcije 1 do epizoda koje su otvorene na kanalu.

Savetujem da se pogleda epizoda setva decembarskog rasadnika i da se iskoristi šema iz epizode za organizaciju žardinjera.

Dakle, planine seju kupusarice, celere, peršun, paštrnjak, salate, radič, mrkvu, praziluk, korijander i selen. Decembarskoj presadi je posvećeno puno vremena i u samom Nedeljniku pa ako ste pratili „na času“ onda vam je sve jasno. Pripada plavoj zoni pa u skladu s tim se o presadi brine. Unosi se kada nam zapreti – 6 stepeni celzijusa.

S razlogom spominjem plavu zonu jer se od januara na Platformu uvodi i priča o crvenoj zoni. O tome ću malo kasnije.

Dakle, kalendar za planine je isti kao kalendar za kontinent iz decembra. Lako je. Pazite da ne preterate sa brojem sadnica.

Sada je važno da definišemo ko prati program za planine. Ako ste na nadmorskoj visini ispod 650 vi pripadate kontinentu. Ali moram da vam skrenem pažnju na moje iskustvo jer radim puno s planinama.

Klimatske promene se najbolje oseće na planinama jer se preko leta klima prilično izjednačava sa kontinentom. Planine imaju samo skraćenu sezonu, ništa se drugo ne razlikuje. Baštovani koji su ove sezone postavili na 900 m nadmorske visine Projekte bio bašte za kontinent su prošli sa velikim urodom.

Zato je uzgoj presade pomeren mesec dana ranije. Hajde da upratimo te promene i imamo najbolju sezonu ikad.

Kontinent

...seje blitvu, cveklu, andske jagode, bob, grašak, slanutak, naklijava narandžasti batat.

Idemo redom...

Cveklu i blitvu ćete posejati u jednu žardinjeru po istom principu kao i decembarški rasadnik. Pripazite na klice jer će se pojaviti za 2 dana. Cveklu ubacujete do 100 semena. Cvekla je kultura koja se može kombinovati sa gotovo svim glavnim kulturama pa je možemo ubaciti u velikoj količini. Savetujem sorte Egipatsku i Detroit jer imaju kratku dužinu vegetacije pa će dospeti za berbu tokom leta. U pitanju je cvekla za letnju potrošnju. Cvekla se kasnije seje još nekoliko puta i upravo kasnije sejemo cveklu za pripremu zimnice.

Blitvu ne savetujem više od 30 sadnica. Zato je važno da rasporedite do 40 semena. Svakako pre setve obavite kalibraciju i test klijavosti ako želite da znate s kakvim semenima raspolažete. Epizoda na ovu temu je snimljena.

Blitva se reže i jedna je od najisplativijih kultura u bašti. Sejemo je i kasnije pa nije potrebno da preterate s brojem sadnica.

Cvekla i blitva pripadaju plavoj zoni i o tome je bilo reči u jednom od Nedeljnika, a imate i kratki video na tu temu kao i sliku u Čitaonici. Dakle, podrazumevam da već znate sve o plavoj zoni...

Andske jagode su prilično temperamentne Indijanke i treba im nekada baš puno vremena da niknu. Ovde ne savetujem naklijavanje na ubrusu jer to će biti prilično mrcvarenje za vas, već ih direktno sejete u supstrat.

Ne treba vam puno ovih biljaka jer su u pitanju grmovi koji zauzimaju puno mesta. Ne više od 10 sadnica. Pripadaju crvenoj zoni. Crvena zona uzgaja se unutra i ne iznosi dok postoji opasnost od minusa. Prvi put je iznosite kada temperature budu 10 plus, a ne sme da ostane preko noći ako postoji opasnost od mraza.

Grašak, bob i slanetak se seju u čaše kao prvi turnus u bašti.

Ako ste obavili ozimu setvu graška nije neophodno da uradite turnus u čašama jer je vaš prvi turnus već u bašti. Ako se odlučite za ovaj korak onda je važno da izaberete grašak kratke vegetacije: Čudo Amerike, Rondo, Mali provansalac. Jedino tako ima smisla jer prvi turnus je onaj koji i prvi dospeva za berbu. Ova presada pripada plavoj zoni.

Grašak sejete ukupno 24 čaša. To je broj čaša koje će stati u dva reda na jednoj gredici. Čaše napunite do vrha supstratom, zalijete ih i ubacite do 8 zrna na dubinu od 2 cm. Ove čaše je potrebno držati unutra dok ne niknu biljke, tačnije dok ne dostignu do 3 cm. Nakon toga se grašak drži kao i decembarska presada napolju, na zaštićenom mestu.

Slanetak sejete na isti način kao i grašak samo 12 čaša. Sejete onaj slanetak koji kupujete za jelo.

Što se boba tiče takođe savetujem 12 čaša ali bob sejete najviše dva ssemena po čaši.

Vodite računa o datumu setve jer se ne treba posejati ranije, prerašće za presadnju i onda imamo problem.

Kontinent počinje sa naklijavanjem batata. U pitanju je narandžasti batat jer on jeko dugo klija i uglavnom ste se prošle sezone svi žalili na njegovu sporost. Zato ove

sezone počinjemo ranije. Jedan plod batata može dati i 50 sadnica pa ne morate da preterujete s brojem plodova koje stavljate na naklijavanje. Dovoljan je jedan do dva ploda.

Kada je reč o naklijavanju batata imamo puno epizoda na tu temu. Lekcija 2 se time bavi kao i epizoda Šta sejemo u januaru? Najčešće pitanje je kako okrenuti batat da biste ga pravilno naklijavali.

Batat se naklijava u vodi ili u zemlji. Potpuno je svejedno koji ćete model da izaberete. Ako ne znate kako pravilno okrenuti batat pogledajte naš kratki video o tome, ali **budite opušteni jer ovde nisu moguće greške koje nije lako ispraviti.**

Ako se pojave klijanci u delu batata koji je u vodi samo ga okrenete pravilno i on će nastaviti da raste. Dakle, nemojte da vas to pitanje puno uzrujava. Batat spada u crvenu zonu.

Primorci

...imaju mali veći zadatak ali s razlogom, ranije ulaze u setvu i presadnju. Već početkom februara ulazimo u setvu na otvorenom polju, počinjemo udarno.

Osim što seju cveklu, blitvu, andske jagode, slanutak i bob, primorci seju i tomatilo, paradajz, paparike, patlidžan i naklijavaju krompir. Ako želite uspešan prinos krompira na primorju morate ga posaditi u februaru jer tako će izbeći nevolje sa visokim temperaturama.

Paradajz, paprika, tomatilo, patlidžani i krompir spadaju u crvenu zonu.

Što se tiče predloga za setvu paradajza savetujem DS u supstrat. Jednako se odnosi i na paprike i patlidžan. Meni se odlično pokazali naklijavanje na vati, ali ubrusi se suše i to je pomalo stresno za baštovane jer moraju često da kvase ubrusu.

Dakle ili DS na supstrat ili naklijavanje na vati pa prebacivanje klica u supstrat. Savetujem i kolektivnu setvu na određen razmak, do 3 cm kako ne biste morali da pikirate ovu presadu. Poslednjih godina praktikujem kolektivni uzgoj jer se manje vremena gubi oko nege sadnica, ali pikiranje samo malog broja sadnica koje će brže dospeti za berbu. Pikiram samo 20 sadnica paradajza, a ostalo negujem u kolektivu. Za Projekat bio bašte od 100 kvadrata treba vam oko 100 sadnica paradajza jer se on sadi u paru.

U Lekciji 2 sam dala savet kako da izaberete sorte kako biste imali dobar prinos za celu sezonu.

Za paprike savetujem isti princip kao za paradajz. Savetujem 150 sadnica za projekat od 100 kvadrata. Paprike se takođe sade u paru.

Patlidžani se sade solitarno pa vam je potrebno najviše 50 sadnica. Isti princip setve kao za paradajz.

Vodite računa da je u pitanju crvena zona presade.

Naklijavanje krompira vam garantuje obilniji urod. Krompir će klijati i u zemlji ili senu ako ga posadite bez prethodnog naklijavanja, ali ovaj sa dobro razvijenim klicama garantuje dobar urod.

Što se sorti tiče savetujem rane sorte za ovaj deo sezone jer će dospeti ranije za berbu. Rane sorte, sorte kratke vegetacije izbegnu puno nevolja u sezoni, a mi krompir sadimo ponovo u okviru jesenje zone pa se tada savetuje veća količina za skladište. Naklijavanje se radi na tacnama sa vodom, u vlažnom senu ili u gajbi koju držite na sobnoj temperaturi i pokrijete nekim čaršavom ili kesom. Za naklijavanje su potrebni vlaga i toplota.

Tomatilo je izbor u programu. U pitanju je velika biljka i vodite računa koliko ćete posejati biljaka jer zauzima malo veći prostor od paradajza. Za projekat od 100 kvadrata ne savetujem više od 10 sadnica. Sistem setve i nege kao paradajz. Ako dobro rasporedite semena u posudi ne treba se pikirati.

PAŽNJA: sve posude moraju biti dublje od 10 cm, a ako želite kolektivni uzgoj presade savetujem žardinjere jer imaju adekvatnu dubinu.

Da biste sve ovo bolje razumeli, epizode koje je potrebno da pogledaju sve klimatske zone su sledeće:

1. Setva decembarskog rasadnika za minimalne gubitke

2. Setva januarskog rasadnika za minimalne gubitke rasada

3. Setva februarskog rasadnika – najjednostavniji način (za primorsku klimu – ja snimam na osnovu kalendara za kontinent pa vas može zbuniti naslov)

4. Kako naklijati batat?

*****Ovo je ujedno i vaš podsetnik na rokove.*****

Nemojte bez rasadnika da uđete u novu sezonu jer su oni osnov za izmeštanje iz te rigidnosti o kojoj sam pisala na početku ovog teksta.

NAPOMENA: Lekcije koje se spominju u tekstu su dostupne samo baštovanima koji su članovi edukativne platforme Trag Biljke.

PODLOGE ZA KALEMNJENJE, METODA I IDEALNO VREME ZA POJEDNINE VRSTE VOĆA

ŠLJIVA

Podloge: Džanarika

Savetujem kalemljenje na procep. Mada možete da radite kalemljenje engleskim rezom i okuliranjem. Kalemljenje na procep i engleski rez se radi u martu, dok se okuliranje radi u julu i avgustu.

DUD

Podloge: Sejanac belog ili crnog duda. Savetujem kalemljenje na procep, mada se može raditi i engleski rez. Vreme za kalemljenje je mart.

NARANDŽA (citrusi)

Podloge: Poncirus trifoliata, Sour orange (gorka narandža). Metoda koju savetujem je okuliranje (T - rez), a radi se u maju i junu.

SMOKVA

Podloge: Sejanac smokve. Savetujem metodu kalemljenja na procep ali i prosto spajanje. Ali naglasiću da se smokva najlakše uzgaja iz reznica. Vreme kalemljenja je mart, april.

ORAH

Podloge: Sejanac domaćeg oraha (Juglans regia), Crni orah (Juglans nigra).

Metode koje savetujem su Englesko spajanje (sa jezičkom), kalemljenje u procep, okuliranje (ređe, teže). Vreme idealno za kalemljenje je mart ili april.

JABUKA

Podloge: M9 (slab rast), M26 (srednje bujna), MM106 (bujna), Sejanac (visoko stablo).

Najefikasnija metoda je kalemljenje na procep ali se može raditi okuliranje (T - rez), englesko spajanje. Vreme za kalemljenje je mart osim za okuliranje koje se radi u julu i avgustu.

KRUŠKA

Podloge: Sejanac kruške, Dunja (MA, BA29) – slabiji rast. Metoda je kalemljenje na procep, ali i engleski rez. Savetuje se i okuliranje ali ja nisam imala puno uspeha sa ovom metodom.

TREŠNJA

Podloge: Gisela 5, 6, Colt, Sejanac divlje trešnje. Metoda koja se kod mene pokazala kao 99% uspešna je kalemljenje na procep. Radi se u martu.

BRESKVA

Podloge: Vinogradarska breskva, GF 677 (breskva x badem). Najbolje metode su procep, okuliranje i engleski rez. Vreme idealno za kalemljenje je jul i avgust. Za procep mart.

KAJSIJA

Podloge: Džanarika, Sejanac kajsije. Metode koje se savetuju su okuliranje i engleski rez, a idealno vreme za kalemljenje je avgust za okuliranje, a mart za engleski rez.

VIŠNJA

Podloge: Mahaleb, Colt. Metode koje se savetuju su engleski rez i okuliranje, a vreme idealno za kalemljenje kod engleskog reza mart, a kod okuliranja jul.

Plemke za kalemljenje možete uzeti već sada ili tokom cele godine sa stabla one biljke koju želite da umnožite. Plemke se mogu uzeti i direktno sa stabla i preneti na podlogu u trenutku kalemljenja, takođe.

Ako želite ili ste na neki način primorani da uzmete plemke (grančice) sada sa stabla potrebno je da ih na poseban način pripremite i sačuvate do trenutka kalemljenja.

Svaku plemku izrežite na komade koji sadrže bar tri pupa, zatim ih umotajte u vlažnu krpu. Tu krpu stavite u kesu koja je izbušena na više mesta i umotano držite u frižideru. Ima mnogo metoda za čuvanje plemki ali se ova meni pokazala kao najbolja i plemke mogu dugo da opstanu u ovakvom stanju.

Na dan kalemljenja plemku iznosite iz frižidera i kalemite na spremnu podlogu.

KALEMLJENJE LIMUNA

Kalemljenje limuna se radi da bi biljka ranije rodila, bila otpornija i imala kvalitetnije plodove.

Najbolje podloge za limun su: *Poncirus trifoliata*, Gorka narandža (*Citrus aurantium*), Limun iz semena.

Najbolje metode kalemljenja limuna su:

Okuliranje (T-rez) koja ima najbolji procenat prijema i ujedno jen najčešća metoda za kalemljenje limuna.

Ostale metode su engleski rez ako su podloga i plemka iste debljine, kao i procep za deblje podloge.

Najbolje vreme za kalemljenje je maj kada je intenzivan tok sokova i avgust ili čak septembar ukoliko nije hladnije vreme.

Temperatura idealno 20–30 °C.

KRATAK POSTUPAK OKULIRANJA

Na podlozi napravi T-rez. Uzmi zdrav pupoljak sa rodne sorte limuna. Ubaci pupoljak pod koru. Veži kalem trakom (pupoljak ostaje slobodan). Nakon 2 do 3 nedelje proveri prijem. Ako pupoljak ostane zelen kalem je primljen.

Kalemljenu biljku držite u polusenci, redovno zalivajte. Redovno uklanjajte izboje ispod mesta kalema. Nakon prijema odrežite podlogu iznad mesta kalema.

KOJE VOĆE SE MOŽE UZGOJITI IZ KOŠTICE

Osim što se voće kalem može se uzgojiti i iz koštica. Zapravo smo dobili mejl u kome nas je baštovanka zamolila da obradimo i ovu temu iz perspektive mog iskustva.

Postoji mnogo voćaka koje možemo da uzgojimo iz koštica ali procenat identičnih plodova koje ovim postupkom dobijamo se razlikuje. Pa idemo redom:

Breskva, često zadrži isti kvalitet plodova i rađa već za 3 do 4 godine.

Kajsija, velika je šansa da se dobije kvalitetan plod ali ipak nešto manja nego kod breskve. Rađa za 4 do 5 godina. Dobro podnosi sušu kada se uzgoji iz koštica.

Dud (murva), skoro uvek iz koštica daje odličan plod i prorodi za više od 6 godina.

Višnja, zadrži iste osobine više od trešnje posebno kod sorti kao što je Oblačinska koja se može jako uspešno umnožavati iz koštice. Prorodi za 3 do 4 godine.

Orah, kvalitet često dobar ali postoji i rizik da sejanac neće dati dobre plodove, a kasno prorodi, za 9 godina pa smo izgubili puno vremena.

Mušmula, skoro uvek daje dobar plod ali prorodi tek za 7 godina.

Kod jabuke, kruške i trešnje ne savetujem uzgoj iz koštica jer je plod nepredvidiv.

Takođe se nikako ne savetuje uzgoj citrusa, dunje i šljive iz koštice jer je plod nepredvidiv. Kod šljiva je izuzetak džanarika koja ima mnogo sojeva i koja se razmnožava iz koštica. Takođe se i Požegača razmnožava iz koštica.

Ako želite da uzgojite voćku iz koštice postupak je sledeći:

Uzmite potpuno zreo, zdrav plod najbolje sa lokalnog stabla koje je naviknuto na klimu. Ne koristite plodove iz hladnjače ili zaleđene plodove.

Izvadite košticu, operite je u mlakoj vodi i očistite sav ostatak mesa oko nje. Košticu sušite u hladu nekoliko dana. Obavezno je stratifikovati seme za većinu voćki*.

Pomešajte koštice sa vlažnim peskom ili piljevinom. Stavite u plastičnu posudu ili kesu sa rupicama. Držite u frižideru. Vreme trajanja stratifikacije se razlikuje u zavisnosti od vrste.

Breskva 60 dana, kajsija do 90 dana, višnja do 120 dana, šljiva do 120 dana, orah do 120 dana. Dud ne treba stratifikovati. Sadnja se radi u martu, kada prođe mraz. Dubina sadnje je do 10 cm za sve voćke. Iskopajte rupu, stavite košticu horizontalno, preko nje rastresiti supstrat ili kompost, zalijete.

Nakon što nikne biljka redovno je zalivajte, štitite od puževa i zečeva. Prve 2 godine nije potrebno tretirati niti đubriti biljku.

Greške koje su se meni dešavale u ovom postupku:

1. Presuva ili premokra stratifikacija
2. Sadnja preduboko
3. Sušenje koštice na suncu
4. Očekivanje identičnog ploda kao matično drvo. Tu sam izgubila puno vremena pa savetujem da prepoznate u ovom tekstu za koje voćke je veliki procenat da ćete dobiti identične plodove i to su breskva, kajsija, višnja, dud.

SAVET NAŠE DR ISMETE ĆORIĆ

Dragi baštovani,

Ovo je moja novogodišnja poruka u svojstvu učiteljice makrobiotike, savjetnice za prirodnu prehranu i osobe koja iza sebe ima iskustvo medicinski neizlječive bolesti, sa 37 godina izučavanja i primjene holističkog poimanja čovječanstva i života. Kao član ove zajednice sa radošću primjećujem kako se širi krug i u zajednicu uključuju ljudi koji o neodvojivoj vezi čovjeka i prirode i o degeneraciji koja je zahvatila našu planetu, ili imaju razvijenu svijest, ili su je spremni mijenjati. Ovdje se ne radi samo o baštovanstvu, u pitanju je način života. To je moć koja nas vodi do holizma u njegovoj biološkoj, psihološkoj, duhovnoj i društvenoj primjeni a počinje uzgojem prirodne hrane i svjesne prehrane u skladu sa stalnim promjenama u okolišu i nama samima.

Današnji ubrzan način života doveo nas je do toga da smo izgubili intuiciju, svog unutrašnjeg doktora, za usklađivanje sa prirodnim promjenama godišnjih doba, sa našim aktivnostima, dobi, sa stanjem organizma, pa i društvenim promjenama. Najzravniji način postizanja sklada je putem prehrane, umijećem kombiniranja, pripreme i konzumiranja lokalno uzgojene organske hrane. Mi smo ono što unosimo u sebe, pa ako tijelu damo odgovarajuće gorivo u odgovarajuće vrijeme i u odgovarajućoj količini ono će normalno funkcionisati.

Živimo u dobu industrijske proizvodnje hrane što nas je udaljilo od izvorne hrane i uporedo s tim dovelo do oboljenja koja danas haraju planetom, ali i munjevitog rasta farmaceutske i hemijske industrije, koje nam nude rješenja, a bolesnih ljudi je sve više. Izlaz jeste u prirodno uzgojenoj hrani, ali i u načinu pripreme kako bi se sačuvala njena vitalnost. Navešću jednostavan primjer zobnih pahuljica za koje mnogi misle da je idealna namirnica za započeti dan. Cijelo zrno je vitalno i kada se takvo posadi niknuće nova biljka. Međutim, kada se zrno zgnječi u procesu pravljenja toliko popularnih pahuljica, neće niknuti nova biljka jer ona više nema vitalnu energiju. Na isti način pahuljice neće dati adekvatnu vitalnu energiju potrebnu za funkcionisanje naših ćelija.

Preuzimanje odgovornosti i ispunjavanje misije da sami sebi proizvodimo hranu umjesto pasivnog konzumerizma je duboka filozofska i ekološka ideja o autonomiji, održivosti i povezanosti sa prirodom. To je ogroman iskorak, u našim baštama imamo obilje organske hrane prepune biološki aktivnih materija. Sljedeći korak je obratiti pažnju kako pravilnom pripremom iskoristiti puni potencijal toga što smo uzgojili da bi zaista unaprijedili svoje zdravlje i bili sami sebi ljekari.

O posljedicama konzumiranja bijelog šećera, bijelog brašna, margarina, rafinisanog ulja, soli, itd., ima informacija iako ih polako potiskuju druge informacije na koje se mediji više fokusiraju. Od ultra procesiranih svjetlucavo upakovanih proizvoda do trendy dijeta, opasnosti koje stvara gluten, keto, paleo i drugih instant rješenja, dok bijeli šećer, brašno i masnoće ostaju i dalje kulturološki ukorijenjene.

Sezonu za sezonom se trudimo, ulažemo vrijeme i rad da uzgojimo svoju hranu i šta dobijemo ako joj dodajemo bijeli šećer, prekuhavamo je, presoljavamo, dodajemo

bijelo brašno, rafinisane masnoće, ako se prejedamo, jedemo “s nogu“. I sa malo nepažnje takvu nadmoćnu hranu iz naše bašte pretvorimo u procesiranu hranu bez vitalne energije, što našem tijelu pravi više štete nego koristi.

Poseban naglasak je uticaj bijelog šećera koji u procesu razgradnje saharoze u tijelu troši vitamine, minerale, aminokiseline. Umjesto da se ovi elementi ugrade u naše ćelije i jačaju nam imunitet što nam je cilj uzgojem organske hrane, tijelo je prisiljeno da ih troši na razgradnju bijelog šećera. Pankreas pojačano luči inzulin, u jetri se talože masti, narušava se acido bazna ravnoteža, stvaraju se upalni procesi u cijelom tijelu, stvara ozbiljna ovisnost, mijenjaju kognitivne funkcije, potiče razvoj raka, stvaraju se uslovi za rast H.pylori, Candide i ostalih organizama kojima pogoduje kisela sredina i oslabljen imunitet.

Ovo ne znači da se trebamo odreći deserta, slatka hrana ima svoje mjesto u prehrani, djeluje opuštajuće na organizam. Prekrasni i ukusni deserti mogu se napraviti sa prirodnim zaslađivačima kao npr. ječmeni i rižin slad, javorov i agavin sirup, brezin šećer, prirodni sokovi.

Važno je educirati se o prirodnoj prehrani i svjesnom kuhanju, fokusiranju na pripremu hrane, da usporimo, zvačemo i uživamo stvaranjem dubljeg odnosa sa hranom. Mnogi će pomisliti „nekad nemam vremena ni sendvič da pojedem“, ali kad dođe do bolesti onda smo primorani stati, sve drugo postane nevažno. Sigurno znate izreku – zdrav čovjek ima hiljadu želja, a bolestan samo jednu.

Zato vas molim da zastanete i razmislite o ovome. Imamo sreću da je zajednicu osmislila i vodi Biljana Banović, od koje se mogu učiti životno važne lekcije i koja vas kroz odnos prema prirodi uči i odnosu prema sebi, na putu fizičkog, mentalnog i spiritualnog blagostanja.

Zelim vam da u Novu godinu zakoračate odlučni da se nadograđujete na svim nivoima i budete nagrađeni novim spoznajama, da imate mir u sebi i oko vas!

Dr. Ismeta Ćorić MA

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Danas je 01.01. i dok pišem ovaj Nedeljnik svesna sam da je prošla sezona iznedrila neke promene koje ćemo zvati „novogodišnjim odlukama“.

Moja odluka je da ove sezone **završim knjigu** i tako ozvaničim metodu koju sam kreirala godinama, testirala na jako mnogo različitih lokacija, dograđivala interaktivno u saradnji sa ljudima – **Motivaciono bio baštovanstvo**.

U sebi ima ugrađene humane vrednosti i metode koje prate ljudsku rigidnost i izmeštaju je iz iste. Motivaciona bio bašta je mesto vaše promene ili povratka jer vam ukazuje na moć koju imate nad svakom situacijom.

Metoda nudi rešenja za svaku situaciju i daje mnogo „popravnih ispita“ jer je tu da miri bez osuda, da se uskladi sa današnjim čovekom koji je jako zauzet.

Tog našeg zauzetog čoveka ne možemo da osuđujemo već moramo ljubavljju da ga vratimo prirodi.

Radeći s ljudima shvatila sam koliko je važno da metoda bude nežna, motivirajuća, da dovodi ljude do zapitanosti, ali ne do tačke kada moraju da biraju, jer ako ćemo da stavimo sa jedne strane baštu, a s druge ostale obaveze, čovek će uvek biti primoran da izabere upravo te obaveze.

Ja se ovde postavljam kao neko ko „zna tu tajnu“ jer sam u radu s ljudima to više puta iskusila na svojoj koži. Ljudi uvek biraju i nekad nisu u prilici da izaberu ono što žele, već ono što moraju.

Da bih ovo razumela ja sam morala „da porastem“ i da naučim da praštam. Praštanje se uči kao bilo koja veština. Takođe se i vežba, i to u onim situacijama koju su jako teške, jako bolne, kada se osetite poraženo.

Sve je to ugrađeno u metodu koja konačno i na pravi način vraća ljude prirodi.

Motivaciona bio bašta je ona bašta koja je prilagođena vašem životu.

Upravo zbog toga je Tim doneo neke važne odluke i vezane su za obaveštenje o novim ponudama.

1. **Individualni program će se suspendovati za narednu godinu i nećemo primati nove baštovane.** Iako je puno ljudi na listi čekanja njima će se obratiti Tim putem mejla sa ponudom da kupe gotovo rešenje Projekat bašte za svoju klimatsku zonu kao zamenu za Individualni program.
2. Broj mesta u Učionici se povećava na 1500 tako da svi vi koji želite da učite na našoj platformi imate priliku da se prijavite. Trenitno je na platformi zauzeto 1219 mesta.

Ulaskom u Učionicu dobijate pristup celoj Zajednici, što je još jedna novost o kojoj će biti više reči uskoro. To znači ulazak u 6 tematskih virtualnih soba Zajednice.

Na platformi je prisutno 1219 baštovana iz 29 zemanja, 695 gradova i 3 kontinenta.

Više reči o Zajednici ćete dobiti uskoro.

Sledeći Nedeljnik očekujte u ponedeljak.

Do tada, ostanite nam dobro!

Biljana,

Trag Biljke Tim